

2015/02/17

صالحه وهاب واصل¹ قيس كبير²

پروگرام محلی سازی زبان در آپریتنگ سیستم ها

هموطنان گرامی!

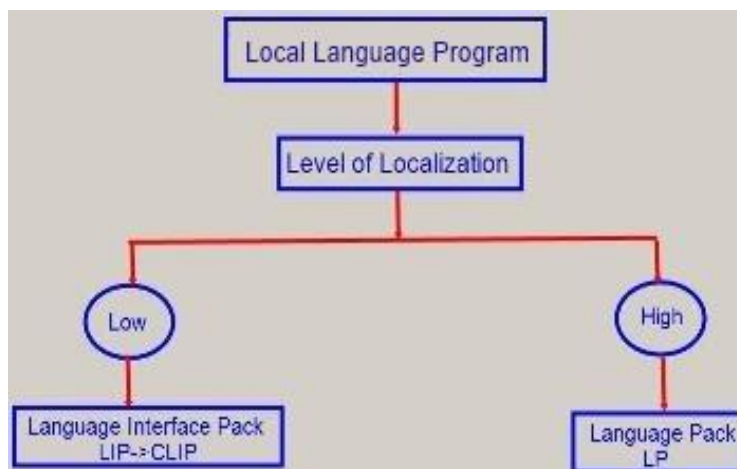
قسمی که شما همه آگاهیید، چندی قبل در ارتباط با پرابلم ها و مشکلاتی را که زبانهای ملی ما، در بخش های مختلف تکنالوجی مطبوعاتی روبرو هستند، از قبیل معیاری سازی زبان، ضرورت ایجاد کیبورد دری، تکنالوجی نوشتار به گفتار و بر عکس آن، مورد بحث و بررسی قرار دادیم، و نظریات اشخاص صائب و متخصص را درین زمینه در قالب مقالات ارزنده و ماندگار با خود داشتیم که البته با نکات متذکره در بالا ارتباط میگرفت با زبان ورودی (input language).

درین سلسله مقالات می پردازیم به شرح موضوع بسیار مهم و داغ امروزی دنیای تکنالوجی که بخش (دیسپلی لنگوچ display language) را در بر می گیرد، که علاوه بر دلچسپ بودن آن نهایت مهم و معلوماتیست و دانستن آن برای ما در ارتباط با زبان های ملی ما در دنیای تکنالوجی، حایز اهمیت بسزایی میباشد. قبل از شرح کامل و طرق استفاده و طریق کار (دیسپلی لنگوچ) میخواهیم شرح کوتاهی داشته باشیم، از دلیل ایجاد آن:

بسیاری از کشور های کم انکشاف یافته در عرصه زبان، به مشکل بسیار عمده که سرعت پیشرفت تکنالوجی است رو برو میباشند. که نسبت نبود امکانات سوچ کردن زبان (دیسپلی لنگوچ به زبان محلی خود شان) نمی توانستند از امکانات پیشرفته تکنالوجی استفاده لازم ببرند. مایکروسافت منحیث یک پل ارتباطی بین مردم و تکنالوجی، کوشید با ایجاد، طراحی و بکار بردن پروژه پروگرام محلی سازی زبان یا (Local Language Program, LLP) و انکشاف و گسترش آن برای زبانهای محلی مورد استفاده در عرصه های مختلف تکنالوجی، سهولت های لازم را میسر سازد. یعنی به طور فشرده ارائه استفاده ازین امکان و فرصت برای مردم محل و منطقه و به طور گسترده و کامل با فرهنگ و زبان، مراکز علمی و محلات تعلیمی و دولت همکار باشد.

- اهداف مهم و اساسی مایکروسافت از ایجاد این پروژه، سه چیز است:
- توسعه یک اقتصاد قوی محلی
- راه حل های علمی تکنالوجی به سطح جهانی
- فعال ساختن استفاده از زبان های محل و منطقه در تکنالوجی برای حفظ زبان و فرهنگ و سهولت آن

پروگرام محلی سازی زبان در مایکروسافت

این بخش، به صورت مختصر بیانگر توضیح مفاهیم «بین المللی سازی Internationalization» و «محلی سازی Localization» بوده پروگرام لسان محلی «LLP» مایکروسافت را بطور خلاصه تشریح مینماید. پروسه تولیدات کمپنی ها و کانسرن های بزرگ جهانی اغلباً دو مرحله را دارا میباشد:

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکني د ليکنيزي بني پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولي

مرحله نخست – پروسه "بین المللی سازی" است که طرح پلان و قدم های مقدماتی را جهت تولید و عرضه به بازار جهانی، در بر داشته، هر تولید با مشخصات و ابعاد کاری تخنیکي اش یا Functionality در بازار های اقتصادی جهان عرضه میگردد.

مرحله دوم – پروسه (محلی سازی یا Localization) که تطابق اقتصادی، تخنیکي، کلتوری و زبانی تولید مذکور را با شرائط مطلوب یک منطقه و محل در بر دارد. این مرحله تغییرات ساختار فزیکي، حذف بعضی از ابعاد کاری تخنیکي Functionality، انتخاب رنگها و سائر لوازم را احتوا میکند. بطور مثال: تولید موتر برای اروپا مطابق مشخصات فرهنگی، ساختمان و مقاومت سرکها، آب و هوا و غیره نیاز های ترافیکی اروپائیان، طبعاً با قیمت بالا تر صورت می گیرد در حالیکه همین کمپنی ناگزیر است برای ممالک افریقایی و باقی ممالک جهان سه همین موتر را مطابق نیاز محیط زیست، ساختمان سرک ها و دشت های افریقا و سائر کشور های عقبمانده با قیمت نازلتر از اروپا و با مشخصات تخنیکي سهلتر تولید نماید.

هدف از این همه تغییرات:

- نخست درک حساسیت های محل، جهت جلوگیری از اختلافات و مناقشات کلتوری، مذهبی و مسایل ذربط.
- ثانیاً تسلط بر بازار فروش محل، مطابق بر اصل نیاز و احتیاجات مردم آن محل و مسئله عرضه و تقاضا.

مایکروسافت از چندی بدینسو محلی سازی تولیدات، سافتویر هایش را برای زبان های نه چندان با قدرت غیر عمده جهان، انکشاف بسزای داده است. زبان های با قدرت و یا عمده جهان به قسم (Language Pack LP) عرضه گردیده، رایگان نمی باشد. در حالیکه زبان های کمتر با قدرت و غیر عمده را به قسم (ال آی پی Language Interface Pack) میتوانند مجانی از مرکز دونلود مایکروسافت دریافت کرد.

در سطح (محلی سازی) تفاوت اساسی که بین LP و LIP وجود دارد، اینست که در واقع LIP در موقعیت پائینتر از LP قرار دارد و برای زبانهای غیر عمده ساخته شده است. در حالیکه LP برای زبانهای شهیر مانند انگلیسی، فرانسوی، چینیایی، عربی، روسی و غیره که به سطح جهانی خواننده و استفاده کننده دارد، مورد استفاده قرار می گیرد. LIP را میتوان در روی زبان موجوده LP و یا زبان عمده [مانند انگلیسی یا فرانسوی و غیره] به ترتیبی اضافه کرد که اتکاء و وابستگی به زبان اولی Base language داشته باشد. LIP یک زبان محلی میتواند در آینده های ویندوز به اثر پیشرفت همان کشور مربوطه روزی به سطح زبان های LP رسیده و در مارکیت جایش را معین ساخته مورد استفاده قرار گیرد.

پروگرام لسان منطقوی مایکروسافت: دنیایی از امکانات

هدف عمده مایکروسافت از "پروژه یا پروگرام زبان محلی (LLP)" پُل عبوری میباشد که توسط آن ابزار، تکنالوجی لازم در اختیار حکومت محل قرار گرفته، به ضروریات ساکنین محل رسیدگی میشود تا خلاء های موجود پُر گردیده روابط مستحکم و با ثبات (آی تی) انکشاف یابد. این پروگرام امکانات دسترسی به تکنالوجی را برای انسانها در محیطی که با آن آشنایی دارند و بر سه ستون ذیل اتکاء دارد، مهیا می سازد:

بخش زبان/ کلتور:

در این بخش، شرح مشخصات سمبولیک کشوری که زبان آن برای انکشاف LIP انتخاب میگردد، از قبیل اسم کشور – بیرق، اسم واحد پولی – تاریخ و سنوات – اسمای دوازده ماه در یک سال، صورت تحریر آدرس و ده ها چیز دیگر را که همه در یک سندی که توسط یک انجمن محلی در کشور به نام Style Guide تنظیم شده به اختیار مایکروسافت قرار داده میشود. جهت معلومات مزید تر به لینک ذیل مراجعه شود.

http://www.afghan-german.net/upload/Tahlilha_PDF/afg-StyleGuide.pdf

د پانوی شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

همچنان یک فهرست کلمات «لغتنامه» به نام (Glossary) - مجموعه ای از اصطلاحات تخنیکي انگلیسی که باید به زبان محلی کشور مربوط توسط مقامات و مؤسسات ذیربط مقید در قرارداد با مایکرو سافت مانند مؤسسات تحصیلات عالی و متخصصین محلی زبان همان کشور، ترجمه و ترتیب گردد.

بخش تکنالوجی:

این بخش، مجموعه معلومات Style Guide و Glossary، (ال آی پی Language Interface Pack) زبان مربوطه را انکشاف داده و از طریق مرکز دولود بصورت رایگان در اختیار نیازمندان قرار می دهد.

بخش اجتماعی:

این بخش انکشاف پروگرام های کمپیوتری را در منطقه و محل، جهت کنترل اغلاط املائی، انشایی، گرامری، قاموس های ترجمه، screensaver، ابزار کار های مشترک و خدمات آنلاین را در بر میداشته باشد.

هر سه ستون LIP، همکاری تولید کنندگان سافتویر و باشندگان آن کشور را در بر می گیرد که به این وسیله نه تنها کار با کیفیت برای کشور مطلوب خلق می گردد بلکه همچنان «آموزش Know How» زیاد برای نسل جوان در کمپیوتر ساینس و زبان انگلیسی به دست می آید. چون در کشور خود، ما دو زبان ملی داریم، همه دسترسی ها ضرب ۲ می شوند که منافع ملی، اقتصادی و علمی در آن نهفته است.

در حال حاضر قسمی که در مقالات قبلی نشر شده ما و سائر صائب نظران زبان شناس هم اشاراتی صورت گرفته، کشور ایران برای رسیدن به مقاصد شوم تهاجمی شان از طریق رسانه های گروهی (اخبار، رادیو، تلویزیون...) به شدت میکوشند تا لهجه فارسی ایرانی را به کمک مسئولین افغانی مربوط به حیث زبان تکنالوجی اطلاعاتی در سطح منطقه قبولانده شود و برای این هدف طُرق ذیل را مورد استفاده قرار می دهند:

۱. بیرون ساختن زبان پشتو از پروگرام محلی مایکروسافت LLP طوریکه در بالا تذکر یافت زبان دیسپلی پشتو شامل ورژن (نسخه) های جدید آپریٹینگ سیستم ها و مایکروسافت آفس قابل دسترسی نمی باشد، در صورتیکه در ورژن های آینده هم وضعیت به همین منوال پیش برود، پروژه لغو محلی سازی زبان پشتو از طرف مایکروسافت عملی خواهد شد.

۲. داخل نمودن اصطلاحات و کلمات نامأنوس فارسی در دیتابیس دری که بدین ترتیب دیگر دلیلی برای موجودیت زبان دری در پهلو لسان فارسی وجود نداشته باشد.

۳. ترجمه رهنما ها به زبان فارسی ایران و انکشاف پروگرام ها برای کنترل اغلاط انشائی، املائی، گرامری، لهجوی و شناسائی صدا و بیان.

فعالیت های مذکور بصورت قطع مخالف منافع علیای افغانستان بوده که باید با استفاده از تمام وسایل ممکن جلو آن در زودترین فرصت گرفته شود. در غیر آن در آینده نزدیک نسلی خواهیم داشت دست نگر و وابسته به فرهنگ ایران.

LLP، پروگرام زبان های منطقوی مایکروسافت، زبان محل را حمایه می کند، هویت ملی و کلتوری را شناخته یاری می رساند تا تکنالوجی به دسترس بیشتر انسان هایی جهان قرار گیرد. برای اینکه روز "خاص بین المللی زبان مادری" به چلنج گرفته شود، مایکروسافت، ۵۹ "LIPs" جدید را برای "ویندوز ۷" و آفیس ۲۰۱۰ معرفی کرده است که متأسفانه LIP لسان پشتو در هر دو سافتویر در مرکز دولود مایکروسافت وجود ندارد و LIP زبان دری آرام به طرف لهجه فارسی ایرانی کشانده میشود. در حال حاضر مایکروسافت، بیشتر از ۹۵ زبان را که یک میلیارد (بلیون) نفر در جهان بدان تکلم مینمایند، حمایه میکند.

د پانیو شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلو. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلېکنې د لېکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

"مایکروسافت - India" پورتالی دارد بنام "Bhasha" که با آینده نگری برای تقویه زبان های هندوستان در تکنالوجی کمپیوتر، ایجاد کرده است. هدف این پورتال تشکیل یک انجمن انکشاف دهندگان سافتویر و محققین زبان میباشد که برای استفاده از زبانهای هندوستان در تکنالوجی کمپیوتر سهم خود را اداء کرده بتوانند، همراه با ۱۵ هزار Developer راجستر شده است.

با بیرون دادن این مقاله خواستیم دو هدف مهم و اساسی این نوشته را مورد توجه دولت افغانستان قرار دهیم
1- این نوشته علاوه بر انتقاد از نارسایی ها مطبوعاتی، یک هوشدار جدی و گوشزد حتمیست، تمام مسؤلین ذریبط، شخصیت های ذیصلاح و وطنپرست افغانستان را، تا توجه جدی شانرا بر عواقب منفی که این خطر بزرگ برای آینده فرهنگ و ادب خاصاً در بخش زبان های ملی کشور در قبال دارد، مبذول داشته، مانع وسعت و گسترش آن گردند.

2- طوریکه در مقالات گذشته اشاراتی به عمل آمده، آپریتینگ سیستم ها، منجمنت کامپیوتر ها را عهده دار می باشند. ادغام یک زبان درین سیستم ها اساس مدغم شدن زبان را در سافتویر ها میسازد. در این عمل با امکانات جدید زبانی به هزاران پروگرام، برای کمپیوتر، سمارتفون ها، و دیگر ماشین آلات انکشاف داده شده، امکانات هزاران شغل و حرفه را برای باشندگان کشور های که زبان شان درج است امکان پذیر می سازد، که نه تنها در بخش های اقتصادی بلکه از نگاه زبانی، تخنیکی و حتی علمی همچنان برای کشور مذکور مفید واقع می گردد.

هدف از یادآوری پورتال «Bhasha» در هند، صرف یک مثالیت که ما میتوانیم از دولت بر سراقندار فعلی کشور پیشنهاد گونه تقاضای به عمل آریم تا برای معیاری ساختن لسان های ملی افغانستان و رفع نقایص که قبلاً به شکل مفصل شرح داده شده، کشور ما باید از تجربه کشور بزرگ هندوستان که فعلاً یکی از پیشتازان تکنالوجی اطلاعاتی در منطقه بشمار میرود و خوشبختانه روابط احسنه تاریخی با کشور باستانی افغانستان دارد، استفاده نماید و دست همکاری به این کشور دراز نماید، مطمئناً هندوستان خواهش دولت افغانستان را مبنی بر تربیه مسلکی جوانان افغان در عرصه تکنالوجی اطلاعاتی میپذیرد. برای نیل به این منظور باید گروهی تدریس شده در رشته کمپیوتر و ساینس و زبان شناسانی، تشکیل گردد و در مؤسسه مشهور "Bhasha" هندوستان تحت تدریس و تمرین مسلکی قرار گیرند تا در آینده نزدیک قادر به ایجاد یک مرکز با صلاحیتی "Afghan-LIP" در افغانستان برای انکشاف همه جانبه زبان های رسمی ما (پشتو و دری) در آپریتینگ سیستم ها و سافتویر آپلیکیشن ها شوند، تا بدین ترتیب این پروژه ملی که برای آینده افغانها خیلی مهم می باشد از حالت کنونی بدر آید.

1- مؤلف این نوشته با تحصیلات مافوق لیسانس در رشته تجارت و مارکیتنگ در افغانستان، بعد از اخذ دیپلوم نرسنگی در هالند منحصیث کدر نرس درین کشور ایفای وظیفه میکند. علاوه بر عضویت اداری شرکت او فوندیشن (OFoundation)، رئیسه کمسیون زنان در(UVAVIN) اتحادیه مهاجرین افغانهای هالند بوده و یکی از اعضای فعال افغان جرمن آنلاین میباشد. خانم واصل علاوه بر شاعر بودنش، دیجیتال دیزاینر، نقاش و نویسنده بوده، تاکنون دارنده 17 اثر ادبی است.

2- مؤلف این نوشته در پوهنتون-KIT "انستیتوت کارلسرو برای تکنولوژی" در رشته الکتروتخنیک تحصیل کرده و اکنون به حیث دیپلوم انجنیر در کمپنی زیمنس Siemens AG در امور سیستم های اتومیشن Automation Systems کار می کند. او همزمان انجنیر سیستم های میکروسافت MCSE بوده و «عضویت شبکه انکشافی MSDN» آن را دارا میباشد. وی علاوه بر نویسندگی، یک تن از متصدیان پورتال افغان جرمن آنلاین نیز می باشد.

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی